

Broj:X-KR-10/1029**Sarajevo, 28.09.2010. godine****U IME BOSNE I HERCEGOVINE**

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, sudija Zoran Božić, kao sudija za prethodno saslušanje uz učešće pravnog savjetnika Šaćira Hadžića u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Milivoja Ćirkovića, zbog krivičnog djela zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH) u vezi sa članom 29. KZ BiH i članom 180. stav 1. KZ BiH povodom optužnice Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj:T20 0 KTRZ 0000534 10 od 08.09.2010. godine, nakon ročišta za razmatranje sporazuma o priznanju krivnje i održanog javnog pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije, dana 28.09.2010. godine, u prisustvu optuženog Milivoja Ćirkovića, njegovog branioca, Dušana Tomića, advokata iz Sarajeva, te tužioca Tužilaštva BiH Ibri Bulića, donio je i javno objavio slijedeću:

P R E S U D U**OPTUŽENI:**

MILIVOJE ĆIRKOVIĆ zv. „Ćiro“, sin Nedeljka i majke Jagode rođene Milovanović, rođen 03.11.1973. godine u mjestu ..., gdje je i nastanjen, JMB ..., ..., državljanin ..., neoženjen, bez djece, pismen, završio osnovnu školu, po zanimanju građevinski radnik, bez stalnog zaposlenja, slabog imovnog stanja, služio vojsku 1992. godine u Bratuncu, nije odlikovan, neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak protiv njega,

K R I V J E**Što je:**

U periodu od 10.07.1995. godine do 19.07.1995. godine, za vrijeme oružanog sukoba u Republici Bosni i Hercegovini, u okviru kojeg su pripadnici Vojske Republike Srpske (VRS) i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske (MUP RS) preduzimali široko rasprostranjen i sistematičan napad protiv bošnjačkog civilnog stanovništva iz zaštićene zone UN-a Srebrenica, koji napad je bio u skladu sa državnim ili organizacionom politikom i u cilju provođenja te politike, u sklopu kojega napada je do 40.000 bošnjačkih civila prisilno preseljeno iz enklave Srebrenica, a više od 7.000 muškaraca i dječaka Bošnjaka pogubljeno po prijekom

postupku, ukopano i ponovo ukopano, znajući za taj napad, Milivoje Ćirković, kao pripadnik Centra za obuku Jahorina, Specijalne brigade policije (SBP) MUP-a RS,

dana 14.07.1995. godine, u prijepodnevnim satima, u vrijeme dok su pripadnici Centra za obuku Jahorina vršili ubijanje zarobljenih muškaraca Bošnjaka u i ispred skladišta Zemljoradničke zadruge „Kravica“, postupajući po naređenju njemu poznatog starješine iz jedinice Centra za obuku Jahorina, u blizini skladišta lišio života jednog zarobljenog muškarca Bošnjaka civila, tako što je s namjerom da ga ubije pucao iz automatske puške u leđa tog zarobljenika.

Dakle,

radnjom opisanom u dispozitivu ove optužnice, u vrijeme oružanog sukoba na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, u sklopu široko rasprostranjenog i sistematičnog napada usmjerenog protiv civilnog bošnjačkog stanovništva, znajući za takav napad, lišio života jednog zarobljenog muškarca Bošnjaka,

Čime je:

počinio krivično djelo zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a, (lišenje druge osobe života), KZ BiH u vezi sa članom 29. i članom 180. stav 1. KZ BiH,

pa ga Sud na osnovu navedenih zakonskih propisa, uz primjenu odredbi iz članova 39., 42., 48., 49. i 50 KZ BiH, kao i primjenu odredbi člana 231. stav 3 ZKP BiH.

O S U D U J E

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 5 (PET) GODINA

Optuženi se u smislu člana 188. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine oslobađa obaveze da nadoknadi troškove krivičnog postupka i paušala koji u cjelini padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Na osnovu člana 198. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine oštećeni se sa imovinskim zahtjevom upućuju na parnicu.

O b r a z l o ž e n j e

1. Optuženje i sporazum

Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine, posebnog odjela I za ratne zločine, broj:T20 0 KTRZ 0000534 10 od 08.09.2010. godine, koja je potvrđena dana 15.09.2010. godine, optuženi Milivoje Ćirković se tereti za izvršenje krivičnog djela zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a) KZ BiH u vezi sa članom 29. KZ BiH i članom 180. stav 1. KZ BiH.

Uz optužnicu Tužilaštvo BiH je dostavilo sudu sporazum o priznanju krivnje, zaključen između Tužilaštva BiH, s jedne i optuženog i njegovog branioca Dušana Tomića, s druge strane.

Navedenim sporazumom, optuženi Milivoje Ćirković je priznao krivicu za krivično djelo zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a) KZ BiH u vezi sa članom 29. KZ BiH i članom 180. stav 1. KZ BiH, izvršeno na način i pod okolnostima dispozitiva navedene optužnice Tužilaštva BiH, te se obavezao da će dati izjavu kojom će izraziti pokajanje prema žrtvi za njegovo učešće u izvršenju krivičnog djela, a Tužilaštvo BiH se saglasilo da mu se za to krivično djelo izrekne kazna zatvora, koju Sud odmjeri u trajanju od 5 (pet) godina.

Naime, navedenom optužnicom, Milivoje Ćirković se tereti da je u periodu od 10.07.1995. godine do 19.07.1995. godine, za vrijeme oružanog sukoba u Republici Bosni i Hercegovini, u okviru kojeg su pripadnici Vojske Republike Srpske (VRS) i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike srpske (MUP RS) preduzimali široko rasprostranjen i sistematičan napad protiv bošnjačkog civilnog stanovništva iz zaštićene zone UN-a Srebrenica, koji napad je bio u skladu sa državnom ili organizacionom politikom i u cilju provođenja te politike, u sklopu kojega napada je do 40.000 bošnjačkih civila prisilno preseljeno iz enklave Srebrenica, a više od 7.000 muškaraca i dječaka Bošnjaka pogubljeno po prijekom postupku, ukopano i ponovo ukopano, znajući za taj napad, Milivoje Ćirković, kao pripadnik Centra za obuku Jahorina, Specijalne brigade policije (SBP) MUP-a RS.

Dana 14.07.1995. godine, u prijednevnom satima, u vrijeme dok su pripadnici Centra za obuku Jahorina vršili ubijanje zarobljenih muškaraca Bošnjaka u i ispred skladišta Zemljoradničke zadruge „Kravica“, postupajući po naredjenju njemu poznatog starješine iz jedinice Centra za obuku Jahorina, u blizini skladišta lišio života jednog zarobljenog muškarca Bošnjaka civila, tako što je s namjerom da ga ubije pucao iz automatske puške u leđa tog zarobljenika.

Sud je dana 28.09.2010. godine, održao ročište za razmatranje predmetnog sporazuma, odnosno da li je isti sklopljen dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, da li optuženi razumije pravne posljedice potpisivanja sporazuma, a naročito da se time odriče prava na suđenje i prava na ulaganje žalbe na krivičnopravnu sankciju koja će mu biti izrečena, te da li razumije posljedice vezane za imovinskopравни zahtjev i troškove krivičnog postupka, kao i obavezu koju je optuženi prihvatio da u skladu sa ZKP BiH svjedoči u svojstvu svjedoka o događajima koji su se dogodili u Srebrenici i okolini, uključujući i događaje u općini Bratunac i Konjević Polje u julu

1995. godine. Na ovom ročištu, Tužilaštvo BiH je prezentovalo i u sudski spis uložilo dokaze na kojima zasniva navode iz optužnice.

Nakon razmatranja predmetnog sporazuma, Sud se uvjerio da je isti sklopljen dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, da je optuženi upoznat i da razumije pravne posljedice sklapanja istog, kao i da postoji dovoljno dokaza o krivici optuženog, nakon čega je sporazum prihvaćen, te se nastavilo sa ročištem za izricanje krivičnopravne sankcije predložene sporazumom, odnosno kazne zatvora u trajanju od 5 (pet) godina, kako je to predloženo sporazumom.

2. Izvedeni dokazi

U prilog postojanja dovoljno dokaza o krivnji, Tužilaštvo BiH je prezentiralo slijedeće materijalne dokaze: zapisnik o saslušanju svjedoka S-101, broj: Državna agencija za istragu i zaštitu, (*izjava broj 1*); transkript *izjave broj 1* zaštićenog svjedoka S-101; transkript saslušanja svjedoka S-102, broj. KT-RZ-101/07 od 17.11.2009. godine (I i II dio); zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-102, broj KT-RZ-101/07 od 17.11.2009. godine; zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-102, broj: KT-RZ-101/07 od 07.04.2008. godine; zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-103, Državna agencija za istragu i zaštitu, broj:17-04/2-04-2-/08 od 28.05.2008.godine; transkript saslušanja zaštićenog svjedoka S-105, broj:KT-RZ-101/07 od 01.12.2009.godine; zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-105, Tužilaštvo BiH, broj KT-RZ- 101/07 od 01.12.2009. godine; zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka S-115 i transkript saslušanja zaštićenog svjedoka S-115, broj: T 20 0 KTRZ 0000565 10 i T 20 KTRZ 0000534 10 od 01.09.2010. godine; zapisnik o saslušanju svjedoka Erić Zorana, državna Agencija za istrage i zaštitu broj:14-04/2-326/05 od 13.10.2005. godine; transkript saslušanja svjedoka Janjić Mile, dat pred MKSJ-om od 20. i 21. 11.2007. godine; zapisnik o saslušanju svjedoka Krastović Tomislava, sačinjen u Tužilaštvu BiH broj:KT-Rz-101/07 od 14.01.2010. godine uz transkript; depeša Bratunačke brigade VRS, strogo pov. broj:03/253-108/1 od 17.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik broj 12-6/08-534/95 od 19.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik broj 12-6/08-529/95 od 18.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik, broj 277/95. od 12.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik broj 12-6/08-508/95 od 14.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik, broj 01-16-02/1-205/95 od 15.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik, broj 01-16-02/1-206/95 od 17.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik, broj 01-16-02/1-231/95 od 28.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik, broj 283/95 od 13.07.1995. godine; depeša Dragomir Vasić, CJB Zvornik, broj 01-16-02/1-221/95 od 22.07.1995. godine; direktiva za dalja dejstva op.7/1, broj:Dt2/2-11 od 8.03.1995. godine, Vrhovni komandant OS Republike Srpske, Radovan Karadžić; direktiva broj 4 od 19.11.1992. godine, autor Ratko Mladić; izvještaj o borbenom angažovanju snaga SBP i ostalih policijskih snaga u operaciji "Srebrenica 95" u periodu od 10.07. do 21.07.1995. godine, izvještaj sačinio Ljubomir Borovčanin; izvještaj MUP-a Specijalne brigade policije broj:284/95 od 13.07.1995. godine,

izvještaj sačinio zamjenik komandanta SBP Ljubiša Borovčanin; redovni borbeni izvještaj, broj 38-56 od 14.07.1995. godine, sačinio Mile Simanić, zamjenik komandanta 5.inženjerskog batoljona i redovni borbeni izvještaj od 17.07.1995. godine kojeg je sačinio Mile Simanić:

Obrana optuženog nije u sudski spis uvodila svoje dokaze.

3. Završne riječi - iznesene tokom obrazlaganja raspona kazne

Tužilaštvo BiH je u svojoj završnoj riječi istaklo da se veoma brzo došlo do rješenja i konačnog sporazuma sa optuženim obzirom na njegovo korektno držanje i nedvosmisleno priznanje i kajanje za počinjeno krivično djelo. Tužilaštvo smatra da se predloženom kaznom može postići svrha i cilj kažnjavanja, iako se radi o najminimalnijoj kazni koja se po zakonu može izreći za konkretno krivično djelo. Tužilaštvo je dalje istaklo da je optuženi u vrijeme kritičnog događaja bio mlada osoba, koja je u uniformi i puškom u ruci dovedena na ratište gledajući kako su bezvrijedni ljudski životi, kako drugi čine masovne egzekucije, što sve nije imalo negativnog utjecaja na samog optuženog obzirom da se on zaustavio na samo jednom ubistvu. Zbog svega navednog Tužilaštvo je predložilo Sudu da izrekne kaznu koja je utvrđena Sporazumom.

Branilac optuženog, advokat Dušan Tomić, je izjavio da je optuženi u vrijeme kritičnog perioda bio mlada osoba, da je služio vojsku za vrijeme ratnih dešavanja, te da je imao osnovnu obuku samo 13 dana. Optuženi je imao pretpostavljenog starješinu koji mu je naredio da ubije. To što je uradio optuženi prati ga cijelog života i spreman je izvinuti se žrtvama uz iskreno kajanje.

Optuženi se u potpunosti složio sa navodima svog branioca, te dodao da mu je žao zbog svega što se desilo. Izjavio je da se osjeća krivim i biće mu mnogo lakše kad sve prođe.

4. Primjenjivi zakon

U vezi sa samim krivičnim djelom za koje je optuženi Milivoje Ćirković potpisujući sporazum o priznanju krivnje, prihvatio da bude oglašen krivim, važno je reći da se radi o krivičnom djelu zločini protiv čovječnosti, koje kao takvo nije bilo propisano u Krivičnom zakonu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Ipak, ova činjenica sama po sebi ne znači da ovo krivično djelo u kritičnom periodu nije postojalo. Tačnije, zločini protiv čovječnosti jeste predstavljalo krivično djelo u skladu sa međunarodnim pravom, pa stoga nije od naročitog značaja činjenica što isto nije bilo kodificirano pozitivnim normama tadašnjeg KZ SFRJ.

Nadalje, u vezi sa primjenom člana 4a) KZ BiH, koji predviđa da se važeće odredbe Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, mogu primjenjivati na krivična djela učinjena tokom Rata u Bosni i Hercegovini u periodu 1992-1995. godine, treba istaći

da se ne radi o retroaktivnoj primjeni krivičnog zakona. U konkretnom slučaju, Krivični zakon Bosne i Hercegovine, izvorno ne kriminalizira pojedine radnje i postupke, već on u svojoj suštini predstavlja zakonsko objedinjavanje i kodificiranje krivičnih djela propisanim međunarodnim pravom. Dakle, primjenjujući odredbu člana 172. KZ BiH u kontekstu člana 4a) istog zakona, Sud ne utvrđuje da li radnje koje su izvršene, kao što je to slučaju u ovom predmetu u periodu od 10.07.1995. godine do 19.07.1995. godine, predstavljaju krivično djelo po važećem zakonodavstvu nego da li su one predstavljale krivično djelo po međunarodnom pravu u vrijeme kada su izvršene.

Da je ovakva primjena odredbe člana 4a) KZ BiH prihvatljiva i da se njome ne krše prava optuženih/osuđenih lica potvrđuje odluka Ustavnog suda BiH u predmetu Abduladhim Maktouf¹.

Dakle, prihvatajući odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kao i praksu ovog suda, utvrđeno je da je sporazum o priznanju krivnje koji je zaključio optuženi Milivoje Ćirković i njegov branilac sa Tužilaštvom, prihvatljiv kada je u pitanju pravna kvalifikacija krivičnog djela za koje se ovaj optuženi izjašnjava krivim.

5. Nalazi Suda

a) Opća obilježja krivičnog djela zločini protiv čovječnosti

Prema optužnici Tužilaštva BiH broj broj: T20 0 KTRZ 0000534 10 od 08.09.2010. godine, optuženi Milivoje Ćirković se tereti da je počinio krivično djelo zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a)-lišenje druge osobe života KZ BiH u vezi sa članom 29. KZ BiH i članom 180. stav 1. KZ BiH.

Relevantni zakonski tekst ovog krivičnog djela glasi:

“Ko, kao dio širokog ili sistematičnog napada usmjerenog bilo protiv kojeg civilnog stanovništva, znajući za takav napad, učini koje od ovih djela:

- a) lišenje druge osobe života (ubistvo);*
- d) deportacija ili prisilno preseljenje stanovništva;*
- e) zatvaranje ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava ;*
- h) progon bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu, u vezi s bilo kojim krivičnim djelom iz*

---

¹ Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda BiH u predmetu Abduladhim Maktouf, broj AP 1785/06 od 30.03.2007. godine.

ovog stava ovog člana, bilo kojim krivičnim djelom propisanim u ovom zakonom ili bilo kojim krivičnim djelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine;

k) druga nečovječna djela slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.”

Ova zakonska formulacija podrazumijeva da je, ukoliko se neko želi oglasiti krivim za krivično djelo zločini protiv čovječnosti potrebno utvrditi četiri opšta elementa, i to:

- a) postojanje širokog ili sistematičnog napada;
- b) da je djelo učinjeno kao dio takvog napada;
- c) da je napad usmjeren protiv bilo kojeg civilnog stanovništva;
- d) da je optuženi znao za takav napad, odnosno da je postojalo odgovarajuće stanje svijesti na strani optuženog.

a) Postojanje širokog ili sistematičnog napada.

Da bi se uopšte moglo govoriti o krivičnom djelu zločini protiv čovječnosti neophodno je utvrditi postojanje širokog ili sistematičnog napada. Govoreći o samom napadu mora se imati u vidu da on ne podrazumijeva isključivo upotrebu oružane sile već da može obuhvatati i svaki drugi oblik zlostavljanja stanovništva. Nadalje, u odnosu na postojanje oružanog sukoba, treba reći da napad može prethoditi, trajati u isto vrijeme ili uslijediti nakon oružanog sukoba². Nadalje, u kontekstu interpretacije zakonske odredbe iz člana 172. stav 1. KZ BiH, nije dovoljno dokazati postojanje bilo kakvog napada, već se mora utvrditi da je konkretni napad po svom karakteru bio širokorasprostranjen ili sistematičan. Tek, nakon što se utvrdi postojanje napada i njegov karakter može se izvesti zaključak da su ostvarena neka od opštih obilježja krivičnog djela zločina protiv čovječnosti.

U pogledu postojanja napad i njegovog karaktera na zaštićene zone UN-a Srebrenica Sud je na osnovu izvednih dokaza utvrdio da je postojao napad na civilno stanovništvo, te da je kao takav imao više zlostavljanja stanovništva. Takođe, je utvrđeno ja je u napadu učestvovala i jedinica Centra za obuku Jahorina brigadne policije MUP-a RS, čiji pripadnik je bio i optuženi Milivoje Ćirković. Tako je nespornim utvrđeno da su pripadnici navedene jedinice učestvovali u pretresanju terena i kuća u nasljima oko Potočara, gdje je bila okupljena velika masa civila Bošnjaka. Osim toga pripadnici navedne jedinice su učestvovali u izdvajanju muškaraca Bošnjaka iz velike grupe okupljenih civila, te da su od civila-žena, djece i staraca prilikom ulaska u autobuse oduzimali novac i ostale dragocjenosti. Nadalje, uvidom u priložene dokaze sud je utvrdio da u sklopu napada na zaštićenu zonu Srebrenica Prva četa Centra za obuku Jahorina učestvovala u odvajanju vojno sposobnih muškaraca od njihovih porodica, te na dan 13. juli 1995. godine

² Presuda žalbenog vijeća u predmetu Kunarac i dr. (juni 2002. godine) para 86.

učestvovali u hapšenju i pritvaranju Bošnjaka, kao i da su na dane 13. i 14. juli 1995. godine učestvovali u masovnom pogubljenju zarobljenih muškaraca u skladištu zemljoradničke zadruge Kravica. Dakle, sve ove činjenice i okolnosti potvrđuju zaključak da je u kritičnom periodu postojao napad na zaštićenu zonu Srebrenica. Da se radilo o širokorasprostranjenom i sistematičnom napadu, može se zaključiti na osnovu činjenice da su opisana zlostavljanja stanovništva bila prisutna na području cijele zaštićene zone Srebrenica, ali i da su u njemu sudjelovali pripadnici VRS i MUP RS u skladu sa državnom politikom i u cilju provođenja te politike.

b) Da je djelo učinjeno kao dio takvog napada

Naredni uslov za postojanje krivičnog djela zločin protiv čovječnosti podrazumijeva da radnje optuženog budu učinjene u okviru širokog ili sistematskog napada. Dakle, mora postojati *nexus* između radnji optuženog i napada. U vezi sa ovim pitanjem moraju biti ispunjena dva uslova:

- počinjena djela po svojoj prirodi ili posljedicama objektivno predstavljaju dio napada;
- optuženi zna da postoji napad na civilno stanovništvo i da je njegovo djelo dio tog napada.

U konkretnom slučaju, ako se krene od činjenice da se radi prisilnom preseljenju 40.000 bošnjačkih civila iz enklave Srebrenica pri čemu je više od 7.000 muškaraca i dječaka Bošnjaka pogubljeno, izvjesan je zaključak da se radi o djelima koja po svojoj prirodi i posljedicama predstavljaju dio tog napada.

Nadalje, imajući u vidu činjenicu da je optuženi Milivoje Ćirkobvić bio pripadnik Centra za obuku Jahorina Specijalne brigade policije MUP-a RS, izvjesno je njegovo znanje o postojanju napada na civilno stanovništvo na području zaštićene zone UN-a Srebrenica

c) Da je napad usmjeren bilo protiv kojeg civilnog stanovništva;

Za postojanje zločina protiv čovječnosti potrebno je nadalje utvrditi da je napad, čiji su elementi definisani prethodno, bio usmjeren protiv bilo kojeg civilnog stanovništva. Da bi se utvrdilo protiv koga je bio usmjeren napad, važno je definisati šta tačno znači pojam „civilnog stanovništva“. U praksi MKSJ, bilo je različitih stavova oko definicije spornog pojma, ali je apelaciono vijeće MKSJ, u predmetu Blaškić prihvatilo gledište da se pod „civilima“ smatraju sva lica osim onih koja pripadaju oružanim snagama, milicijama ili dobrovoljačkim jedinicama koje čine dio takvih oružanih snaga ili organizovanim grupama otpora pod određenim uslovima, s tim da prisustvo vojnika među civilima ne znači da se takvo stanovništvo nužno ne smatra civilnim.

U ovom kontekstu, pod stanovništvom se podrazumijeva određeni, dovoljan broj pojedinaca, i ne podrazumijeva se cjelokupno stanovništvo neke regije, odnosno mora se utvrditi da se ne radi samo o ograničenom i nasumice odabranom broju pojedinaca.

Na kraju, potrebno je da je civilno stanovništvo primarna, a ne sporedna meta napada. Upravo u ovom kontekstu se može tumačiti vrijeme postojanja napada, odnosno da li je napad postojao u vrijeme oružanog sukoba ili je on praktično nastupio po njegovom okončanju.

U konkretnom slučaju, svi izvedeni dokazi jasno upućuju na zaključak da je meta napada bilo civilno bošnjačko stanovništvo u zaštićenoj zoni Srebrenica u sklopu kojega je prisilno preseljeno do 40.000 bošnjačkih civila, a da je više od 7000 muškaraca i dječaka pogubljeno. U ovom kontekstu mora se posmatrati i status lica koja su protjerana i ubijena u zaštićenoj zoni, za koja se na osnovu svih izvedenih dokaza može utvrditi da se radilo o civilima. Navedeno proizilazi iz priloženih dokaza koje je Tužilaštvo priložilo u spis, a koji su cijenjeni od strane Suda. Na kraju i sam optuženi je u svojim izjavama, bilo kao svjedok ili osumnjičeni potvrdio da se radilo o civilnim licima.

d) Da je optuženi znao za takav napad, odnosno da je postojalo odgovarajuće stanje svijesti na strani optuženog

Za postojanje ovog opšteg elementa zločina protiv čovječnosti potrebno je da je učinilac svjestan da njegova djela predstavljaju dio širokog ili sistematskog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva. Dakle kod počinioca mora postojati svijest o postojanju širokorasprostranjenog ili sistematičnog napada na civilno stanovništvo, te da on u najmanju ruku mora prihvatiti rizik da njegovo djelo predstavlja sastavni dio tog napada. Sa druge strane, motivi optuženog da izvrši konkretno krivično djelo mogu biti potpuno neovisni od razloga zbog kojih je napad izvršen, već na primjer mogu biti isključivo lične prirode. Dalje, nije od presudnog značaja da li su radnje optuženog bile usmjerene protiv civilnog stanovništva ili njegove žrtve, već je bitno samo da je optuženi izvršio određena krivična djela, pri tome u najmanju ruku prihvatajući rizik da ona mogu predstavljati sastavni dio napada na civilno stanovništvo.

U konkretnom slučaju, jasno je da je optuženi Milivoje Ćirković znao da prisilno preseljenje civilnog Bošnjačkog stanovništva iz zaštićene zone Srebrenica, kao i da ubijanje muškaraca predstavlja dio širokorasprostranjenog i sistematičnog napada na civilno stanovništvo, te da je i sam lično sudjelovao u ubistvo jednog zarobljenog muškarca Bošnjaka civila, a što promatrano iz ugla krivičnog djela zločini protiv čovječnosti predstavlja posebnu važnost i težinu.

6. Radnje izvršenja i ostali elementi

Optuženi Milivoje Ćirković se tereti da je u inkriminisanom periodu, svjesno i voljno lišio života jednog zarobljenog muškarca Bošnjaka čime je počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a) KZ BiH,

- ubistvo što u smislu odredbe člana 172. stav 1. tačka a) KZ BiH, podrazumijeva da je do smrti došlo usljed činjenja optuženog odnosno da je postupak optuženog bio direktan uzrok smrti žrtve.

Sporazumom o priznanju krivnje, optuženi je, kako je već navedeno, priznao krivnju za opisano ubistvo. Međutim, za ocjenu valjanosti ovoga priznanja, odnosno njegove posljedice, bilo je neophodno cijeliti i druge dokaze, koji su, kako će to biti obrazloženo u potpunosti potkrijepili činjenični opis navednog krivičnog djela.

Naime, iz iskaza samog optuženog, proizilazi da je do maja 1995. godine živio u Bratuncu kad je dezertirao u Srbiju, da bi 21. juna iste godine bio priveden u Srbiju i vraćen u Bosnu. Po dolasku u Bosnu raspoređen je u jedinicu policije koja je bila stacionirana na Jahorini. Nakon nekoliko dana provedenih na Jahorini otišli su u Srebrenicu, tačnije to bi moglo biti 10. ili 11. jula 1995. godine u poslijepodnevnom časovima. Konkretno zadatku jedinica je dobila u Potočarima gdje su raspoređeni kod vozila (autobusa i kamiona), koja su bila namjenjena za transport civila. U Potočarima je vidio da se muškarci odvajaju od žena i djece, a da su potom žene i djecu ukrcavali u autobuse i kamione i odvezli. Takođe, je vidio da su muškarce usmjeravali u jednu kuću koja se nalazila pored puta. Sjeća se da su se tog dana u večernjim satima vratili u Bjelavac gdje su ih smjestili u jednu školu. U Bjelavcu su ostali jedan dan da bi drugoga dana otišli u Kravicu gdje su obezbjeđivali put u blizini magacina OKA-e. Poznato mu je da su zarobljene Muslimane vodili prema magacinu OKA i da su ih tu zatvarali. Sa mjesta na kojemu se nalazio čuo je pucnjevu, kao i eksploziju bombi. I sam je jednoga dana zajedno sa Kušićem otišao pred magacin, i tad je shvatio da je pucnjava koju je prije čuo značila ubijanje Muslimana. Ispred magacina vidio je leševе, a od pripadnika njegove jedinice tu je bio Zoran Ilić koji je tad pucao iz puške po tim leševima. Sjeća se da je tad vidio i Dragana Neškovića koji je takođe bio pripadnik njegove jedinice i to u svojstvu komandira voda. U jednom momentu Nešković im (njemu i Zoranu Kušiću) je naredio da dovedu dvojicu Muslimana, koji su se tu odnekud zatekli, i rekao ima da ih odvedu i ubiju. Njih dvojica su to shvatili kao naređenje, postupili su po njemu, povelili dvojicu zarobljenih muškaraca, te na udaljenosti možda nekih 100 metar naredili im da siđu sa puta i pucali u njih. Pucali su svaki po jednog bez namjere da pucaju u obojicu jer su dobili takvo naređenje.

Svjedok S-101 je izjavio da mu je poznato da su u krastavcima ubijena dvojica ljudi, te da o samom događaju može više ispričati Ćirković i izvjesni Siniša. Ovaj svjedok je na fotografijama prepoznao Ćirkovića ističući da nije siguran koje mu je ime, ali da on misli da se zove Milivoje ili Milenko iz sela Slapašnica, opština Bratunac.

Svjedok S-115 je potvrdio da je priveden u Srbiji i doveden preko Zvornika na Jahorinu gdje se vršila obuka za vojnike. Od imena kolega koji su bili zajedno sa njim u jedinici između ostalih sjeća se i Ćirković Milivoja koji je zajedno sa njim, ali i još drugim vojnicima autobusima prebačen do Srebrenice. Na putu prema Srebrenici prenoćili su u jednoj školi da bi sutradan bili doveženi pred jedan hangar u Kravici. Narednog dana je zajedno sa Ćirkovićem otišao da tog hangara, a prije toga se čuli pucnjeve i eksplozije koje su dolazile iz pravca tog hangara. Kod hangara su vidjeli leševe, a bilo je i oko 20 pripadnika njegove jedinice tu ispred hangara. Poznato mu je da je tu bio prisutan i Nešković koji je njemu i Ćiroviću naredio da iz grupe Muslimana koji su se nalazili kod hangara izdvoje dvojicu i da ih likvidiraju. Kako je to za njih bilo naređenje postupili su po istom te izdvojili ljude i nakon što su ih odveli nekoliko metar pucali su i ubili ih. Svjedok je izjavio da je on pucao pojedinačno dok je Ćirković pucao rafalno.

Svjedok S-102 je potvrdio da je uhapšen u junu mjesecu na teritoriji Srbije da bi potom bio transportovan preko Užica i Zvornika do Jahorine gdje su ga raspordili u jedinicu policiji. Nakon nekoliko dana provednih na obuci, autobusima su ih transportovali u pravcu Bratunca i Konjević Polja gdje su ih smjestili u jednu školu. Sjeća se da je jednoga dana došla naredbe, te su ih odvezli do mjesta Kravica gdje su in rasporedili na udaljenosti od nekih 500 metara od jednog hangara. Poznato mu je da je te noći bilo rafalne pucnjave kao i neke eksplozija, ali mu nije poznato ko je to pucao.

Svjedoci S-103, S-105, kao i Erić Zoran, Janjić Mile i Krstović Tomislav su saglasni sa izjavama prethodnih svjedoka koji se odnose na učešće pripadnik Centra za obuku Jahorina, Specijalne brigade policije MUP-a RS u događanjima koji su se desili kritičnog perioda na području zaštićene zone Una Srebrenic.

Sud je prihvatio vjerodostojnim iskaze svjedoka čija je zapažanja reprodukovao, nalazeći da su ti iskazi dati objektivno, konzistentno i iskreno, te da su protkani nizom pojedinosti koje pružaju dovoljno osnova da im se pokloni puna vjera. Ovi iskazi uz naveden dokaze objektivne prirode predstavljaju dovoljne dokaze za utvrđenje da je optuženi, van svake razumne sumnje, počinio radnje koje mu se stavljaju na teret i na taj način da je ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a) KZ BiH u vezi sa članom 29. KZ BiH i članom 180. stav 1. KZ BiH

7. Odmjeravanje kazne

U vezi sa krivičnom sankcijom koja je izrečena optuženom Milivoju Ćirkoviću, treba istaći da je Sud prije svega cijenio težinu krivičnog djela koje je optuženom stavljeno na teret i stepen njegove krivične odgovornosti, a potom, imajući u vidu svrhu kažnjavanja, sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, optuženom je izrekao kaznu zatvora u trajanju od pet (5) godina.

Sud je pri tom imao u vidu činjenicu da se optuženi priznavanjem krivice suočio sa posljedicama onoga što je uradio, što predstavlja ključni aspekt potvrdnog izjašnjavanja o krivici, čak i ako je, kao što je slučaj u ovom predmetu, to uradio preko sporazuma o priznanju krivice. Ovo priznanje krivice, ne doprinosi samo utvrđivanju istine, već i pomirenju na ovim prostorima, u šta vijeće vjeruje, a što je bitno uticalo na donošenje odluke o tome koju težinu treba pridati potvrdnom izjašnjavanju o krivici.

Sasvim je sigurno da će se ova kazna nekima činiti suviše blagom, a drugima strogom, međutim Sud je prihvatio saglasnost stranaka da se optuženom izrekne kazna zatvora u trajanju od pet godina, a imajući u vidu prije svega priznanje optuženog Milivoja Ćirkovića i stepen njegove krivične odgovornosti, te osobito olakšavajuće okolnosti koje su se našle na strani optuženog, kaznu zatvora u trajanju od pet godina našao u potpunosti adekvatnom i podobnom za ostvarivanje svrhe kažnjavanja u konkretnom slučaju.

Kod odabira krivičnopravne sankcije Sud je na strani optuženog kao olakšavajuće okolnosti cijenio korektno držanje optuženog i njegovo priznanje do kojeg je došlo u početnoj fazi postupka („što je od najveće koristi za pravosuđe“, kako se to navodi u publikaciji OSCE *Procesuiranje predmeta ustupljenih BiH od MKSJ*, str. 25) iskazano iskreno kajanje, činjenica da je u kritičnom periodu bio veoma mlada osoba, njegovo ponašanje tokom postupka, te da zaključenjem sporazuma o priznanju krivnje preuzeo obavezu da svjedoči o krovničnim djelima koja su počinjena u okolini Srebrenice u julu 1995. godine, te na taj način doprinese otkrivanju istine u vezi konkretnog događaja i konkretne krivnje počinitelaca krivičnih djela, a što će doprinijeti ekspeditivnijem i efikasnijem gonjenju najtežih zločina. Sve navedeno čini posebno olakšavajuće okolnosti koje su i opredijelile Sud da primjeni odredbe članova 49. i 50. KZ BiH optuženom izrekne kaznu zatvora u trajanju od pet godina..

Sud je od otežavajućih okolnosti na strani optuženog imao u vidu činjenicu da je riječ o jednom teškom krivičnom djelu, o ratnom zločinu koje i nezastarjeva, te da je optuženi lišio života jednog zarobljenog muškarca.

Međutim imajući u vidu niz olakšavajućih okolnosti koje stoje na strani optuženog, Sud je našao da je svrha kažnjavanja za optuženog u potpunosti ostvarena i kroz osudu na kaznu zatvora u trajanju od pet (5) godina, te je, u skladu sa odredbama člana 39., 42., 48., 49. i 50. sve Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučio kao u izreci ove presude.

8. Odluka o troškovima postupka i imovinsko-pravnom zahtjevu

Na osnovu odredbe člana 188. stav 4. ZKP BiH, a imajući u vidu loše imovno stanje optuženog, sud je odlučio da istoga oslobodi obaveza da nadokanadi troškove krivičnog postupka, tako da isti padaju ta teret budžetskih sredstava

Prilikom upućivanja oštećenih na parnični postupak da bi ostvarili svoj eventualni imovinskopravni zahtjev, Sud se vodio činjenicom da bi za određivanje iznosa po imovinskopravnom zahtjevu bio potreban duži vremenski period, te bi se na taj način produžio tok krivičnog postupaka. Soga je donesena odluka u skladu sa odredbama člana 198. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Zapisničar-Pravni savjetnik
Šaćir Hadžić

Sudija za prethodno saslušanje
Zoran Božić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Žalba na ovu presudu može se izjaviti u roku od 15 dana od dana prijema presude, ali ne u odnosu na odluku o krivičnopravnoj sankciji.